

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

In solennitate S. Brunonis primi institutoris ordinis Carthusiensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

Φ. VI
13

Superbiam
quantum
Deus odiat.
Esaia 4.
Gen 3.
Esaia 1.

Hebr. 10.

quorum vtrunque proprijs manibus plasmauit & decorauit Deus nobis in-
firmis proposuit & ostēdit, vt addiscamus quantū Deus odit peccatū & ma-
ximē superbiam, quod pro vno motu cordis, nobilissima creatura creatura-
rum omnium æternaliter & sine spe veniæ est damnata, & pro vno esu po-
mi & ipse Adam & tota posteritas eius vsque ad finem mundi est mortali-
tati & multiplici pœnalitati subiecta: & nisi Deus reliquisset nobis Ierem,
quasi Sodoma fuisset. Ex ijs efficacissimum relinquitur argumentum,
quod *horrendum est incidere in manus Dei viuentis*. Si enim Deus non peperit
nobilissimo angelo superbienti, quid erit de vilissimo cinere & abiectissimo
vermiculo in altum se extollente, cum iacere debeat in cinere & cilicio, modo
& in ipso sterquilino? Itaque fratres charissimi simus solliciti cum sanctis
angelis, qui in humilitate & obedientia perstiterunt, semper vitare superbiam.
Et quia ex nobis fragiles sumus, rogemus sedulo sanctos angelos, vt ius me-
ritis & precibus nobis auxilio sint, maximē in illa extrema hora, qua anima
ex corpore euelletur presentanda summo iudici Deo, qui reddet vnicuique
secundum opera illius: qui sine fine viuit & regnat Deus benedictus in secula,
Amen.

IN SOLENNITATE S. BRVNONIS PRIMI IN-
stitutoris Ordinis Carthusiensis.

*De ordine Carthusiensium, de q̄ discretionē ac obedientia maximopere vitam
Dei ingrediēti necessaria.*

Sermo 1.

Assimilabitur viro sapienti, qui edificauit domum suam supra petram.
Matth. 7. Commendatur his verbis fratres charissimi, beatus
Bruno, quod domum suam, id est, ordinem Carthusianum, fun-
dauerit supra petram, vt pote qui nec ex fluminibus facturus est
fundamentum, nec ex vento aut tempestate passurus sit ruinam. Inde vni-
usdemq̄ sapiens meruit nominari. Siquidem prudenti vsus consilio, quod
minimo cœpit, fortiter est executus. Delicias, honores, necessarios, amicos, &c.
simul omnia dicam verbo: quicquid in mundo habuit, quicquid eidem ob-
ferre mundus potuit, pro te Christe contempsit atque reliquit. Porro nihil
tantum vtilis fuisse videretur, posteris suis vsque hodie multis, etiam mor-
tuis viuere studuit, ijs videlicet, quibus bene viuendi leges instituit, erudi-
tionem & exempla virtutum reliquit. Nam ædificauit illis domum, id est,
ordinem hunc, quo nunc viuimus, quem vt fundatum supra petram staret
atque firmaret, expendit omnes cum cœnobiticæ, tum eremiticæ vitæ
perfectiones, incommoditatesq̄, & inde separans preciosum à vili, ex vtraq̄
medium quoddam viuendi genus instituit, quod neque cœnobiticum neq̄
eremiticum tantum, sed esset simul vtrunque. Ex cœnobitica namque viu-
disciplinam, obedientiam, operationem manualement, paupertatem, hoc est,
communem victum, conuentum diuino in officio, eruditionem, curam egro-
tium atque infirmorum, & similia. Ex anachoreticæ vero solitudinem, silentium,
abstinentiæ rigorem, orandi contemplandiq̄ assiduitatem desumpsit, vnde
clausi

Carthusien-
sis ordo quā
fit sapienter
supra petra
fundatus.

In his periculis vtriusque vitæ, hoc est, familiaritate ac loquendi consuetudine immoderata, quæ cœnobii imponit, & separatione nimia consolationis instructionisq; experte quæ anachoretas malè habuit, ex melioribus cõferret optima, & alumnos suos non modo ad actiuam vitam, verum etiam ad contemplatiuam vitam (idq; potissimè) transmitteret. Est alia domus, nempe interior conscientia, quam sanctus Bruno edificauit supra petra. Verùm de hac aliquid dicere, puto superfluum: quandoquidem vitam eius legimus plenam omni iustitia & sanctitate. Nobis hic potius vigilandum est, vt singuli domum habeamus ædificatam supra petram, hoc est, non deficientem. Deficit autem, si vel collabi permittitur tepore, vel collidi nimietate. De tepore conqueritur Beatus Bernardus in epistola, dicens: Multo facilius reperies multos seculares conuerti simpliciter ad bonum, quam vnum quempiam de religiosis proficere de bono in melius. Contra hunc necessarius est Dei timor, scriptura dicente: *Si non in timore Domini tenueris te instanter, cito subuertetur domus tua.* Et Bernardus *sermo de LIV. super Cantica* post longam in deuotionis seu acedix querimoniam, tandem ita infert: In veritate didici nil æquè efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si omni tempore coram Deo inueniaris, non altum sapere, sed timere, & cætera quæ sequuntur. Porro contra nimietatem necessaria est discretio. Adquam angelus præmonet in libro viarum Dei eremitas, loquens sanctæ virginis Elizabeth de Schoenaugia sanctimoniali hoc modo: Attendite vos, qui in eremo vitam ducere elegeritis, quam discretionem habeatis. Discretio enim est mater omnium virtutum. Glebis aspera est via vestra propter duritiam vitæ. Videte ne forte offendet pes vester. Quod si offenderit, cauete ne lumen quod in vobis est, euacuetur.

Propterea autem necessaria vobis est discretio, vt non cito sequamini omnem impetum zeli vestri, qui vos ad altitudinem perfectionis impellit, neque supergrediamini mensuram virtutis vestræ laboribus immoderatis. Multi in præsumptione spiritus sui ambulantes, vitam suam nimia afflictione extinxerunt, & perierunt in adiuentionibus suis. Multi mensuram suam excedentes, humanum intellectum in seipsis subuerterunt, & inutiles facti sunt, & similes iumentis insipientibus. Multi per immoderatas fatigationes in tedium adducti sunt, & elanguit virtus eorum, & abierunt reuoluntum, & reuoluti sunt ad voluptates carnales, factique sunt in derisionem spiritibus nequam. Bona est vexatio carnis, quia aduersatur concupiscentiis, immunditiæ, sed si mensuram exuperet, inutilis est, quia suffocat deuotionem contemplationis, & lumen eius extinguit. Propter hoc memeto homo fragilitatis tuæ, vt cautè gradiaris in via dura, quam ingressus es, & patienter agas in festinatione tua, ne ruinam patiaris: dirige in consilijs sapientium cunctos labores, non in proprio sensu, & non contunderis in exitu tuo. Dominatorem cœli ne tentes, sicut qui incautè sui curam abijciunt, & habent fiduciam, quod mirificetur in eis potentia Domini secundum dies antiquos. Hæc ex reuelationibus Elizabeth. Similia fermè sancta Agnes loquitur ad sanctam Brigitam *libro reuelationum eius sexto*, sic dicens: Filia non plus debito procedas, quia cuspis lanceæ acutæ ante te stat, ad quam si plus iusto procelleris, vulneraberis. Non debes plus debito procedere, id

Domus me-
is nostræ v-
ti duobus
modis defi-
ciat.

Bernardus.
Timor Dei
necessarius
contra teporē
Eccl 27.
Bernard.

Rom. 12.
Discretio
necessaria
contra ni-
mietatem.
S. Elizabeth.

Psal. 80.

Psal. 48.

S. Agnes.
S. Brigit.

Discretio
quam sit
homini ne-
cessaria.
Isidorus.
Bernardus.

Quo obti-
neni valeat
discretio.

Gregorius.
Bernard.

Vincentius
Ioan. 15.

Moses ab-
bas.

Humilitatis
prima pro-
batio que sit

Climachus.

est, ultra vires te affligere, aut alios super naturam tuam in bonis operibus imitari, quia ab aeterno disposuit Deus operibus charitatis & humilitatis: periri peccatoribus cælum seruata in omnibus mēsurā & discretione. Nunc autem diabolus inuidus suadet homini imperfecto supra vires ieiunare, promittere inconsueta & importabilia, velle imitari perfectiora non consideratis viribus suis, infirmitatibus suis, vt deficiente robore, vel homo contumet malè incepta propter ruborem hominum plus, quam propter Deum, vel deficiat citius propter indiscretionem & infirmitatem. Propterea mēsurā teipsam in teipsa, quia alij sunt à natura fortiores, alij debiliores, & cetera ibidem. Videtis quam necessaria est discretio, quando (vt Isidorus ait) quicquid boni cum discretione feceris, virtus est: quicquid sine discretione feceris, vitium est. Virtus enim indiscreta pro vitio computatur. Et Bernardus super Cantica: Tolle discretionem, & virtus vitium erit, ipsaque affectio naturalis in perturbationem magis conuertetur exterminiumque naturæ. Et Christus libro quarto reuelationum Brigittæ. Multa sunt virtuosa opera, non tamen omnia merentur mercedem cœlestem, nisi discretè fiant. Cæterum, discretio non potest haberi, nisi quis proprio sensui abrenunciet, & iudicio, & credat alieno non cuiuscunque, sed prælati, si habet, aut boni viri alterius, quem vt ductorem sequatur animæ suæ. Ita enim consilium Gregorius, aut secundum alios Bernardus dicens: Recurre ad hominem viuum, Deum in homine consule, aperi impedimentum, & quære medicamentum, ausculta hominem non de se mendacem, sed per hominem Deum veracem, respondentem, docentem, consolantem, & hortantem, & discite diligenter, ne sensu proprio, pro tollendo impedimento, tali forsitan vitæ remedio, de quo postmodum maioris impedimenti occasio oriatur. Et sanctus Vincentius prædicatorum ordinis: Dico tibi, nunquam Iesus Christus gratiam suam ministrabit (sine qua nihil possumus) si homo habet à quo posset instrui, & deduci, & negligit, vel non curat alterius ducatum amplecti, sed credens sibi posse sufficere, & per se posse inuestigare & inuenire, quæ sunt vitia ad salutem. Idem sentit abbas Moses, vt Casianus de collationibus patrum scribit. Sciendum, inquiens, neminem posse definitionibus suis vel iudicio proprio confidentem perfectionis culmen aliquando conscendere, sed nisi diaboli perniciofa quidem illusione non decipi. Idem: Humilitatis hæc prima erit probatio, si vniuersa non solum quæ agenda sunt, sed etiam quæ cogitantur, seniorum referuantur examini, vt nihil quis suo iudicio credens, illorum per omnia definitionibus acquiescat, vt quid bonum vel malum debeat iudicare, eorum traditione cognoscat. Quæ institutio non solum per veram discretionis viam iuuenem recto tramite docebit incedere, verum etiam à cunctis fraudibus & insidijs inimici seruabit illæsum. Nullatenus enim decipi poterit, quisquis non suo iudicio, sed maiorum viuunt exemplis nec valebit ignorantia eius callidus hostis illudere, qui vniuersas cogitationes in corde nascentes perniciofa verecundia nescit obregere, sed eas maturo examine seniorum vel reprobat vel admittit. Hæc abbas Moses. Climachus quoque: Quando, inquit, aliquis cum innocentia & simplicitate dimittit se in manibus alterius, tunc non dat maligno locum contra seipsum. Idem refert, quodam in monasterio monachos portasse tabulas ad cingulum quo cogi-

cogitationes suas scriptas reuelarent Abbati discutiendas. Non dissimilia hortatur beatus Antonius, docens monacho tantum debere adesse studium nihil celandi, vt etiam pedum suorum veltigia (si possibile sit) numerata suo reuellet magistro, vt nusquam fallendi occasionem relinquat inimico. Qui enim tentationem (vt verbis vtat Climachi) suam celat, in tenebris ambulat. Verum, vt in vitis patrum admonemur, si habet quis in aliquo fidem & tradiderit se ei ad subiectionem, non debet intendere in mandata Dei, sed patri suo spirituali omnem voluntatem suam committere, quia illi per omnia obediens, non incurrit peccatum apud Deum. Confirmat hæc omnia Christus ad S. Brigittam *VI. libro reuelationum*, dicens: Charitas est quasi arbor de qua omnes virtutes procedunt. Inter quas primatum tenet obedientia, pro qua ego ipse Deus subire crucem & mortem non dubitavi. Ideo obedientia est mihi placita, sicut fructus suauissimus quia sicut pax pacatissima, sic & homo ille est mihi amicissimus, qui se ex humilitate alijs subijcit, & velle suum totum ponit ad manus aliorum. Et iterum: Obedientia est virtus qua imperfecta perficiuntur, & omnes negligentiae extinguantur. Nam ego Deus præ omnibus perfectissimus, & ipsa perfectio, obediui patri vsque ad crucem, vt ostenderem exemplo meo quam placitum est Deo abnegare velle proprium. Sed multi non attendentes virtutem obedientiæ, nec habentes zelum discretum, sequuntur conceptum mentis suæ. Et sic modico tempore indiscretè affligunt carnem, vt longiori tempore sint inutiles sibi ipsis, ex quo Deo minus placentes sunt & alijs onerosi. Cumq; tales considerant defectus suos detrectare volentes priora, statim accedit robur mentis dimittere incepta, & ex pertinacia non audent aggredi saniora. Ex talibus hominibus est iste homo quem vides, qui non attendit ad consilia probatorum virorum, nec attendit verba mea quæ dixi: Nolo mortem carnis, sed peccati. Ideo timendum est ei, vt veniat in tribulationem maiorem & defectum mentis. Veruntamen si obedierit sapientibus, & submiserit animam suam à cõceptibus proprijs, duplicabitur ei corona, & spiritualis deuotio augebitur in eo. Alioquin sicut scriptum est, fiet ei: *Veni homo & superfeminant zizania, & simul exorta spina suffocauerunt semen eius.* Hæc in reuelationum Brigittæ libro sexto, capite xii. Item in llii. ad Brigittam Christus: *Quid times?* Nam etiam si quater in die comederes, non tibi imputabitur ad peccatum, si permissione eius feceris, cui teneris obedire. Et in *Extravagantibus* legitur: *Quum iussa fuisset Brigitta contra suam consuetudinem laxius viuere à magistro, quamquam graue hoc sibi videretur mutare consuetudinem deuotam, tamen obediuit. Et tunc audiuit in spiritu: Quid times mutare vitam, nunquid bonorum tuorum egeo, aut meritis tuis intrabis cælum? Obedias igitur magistro tuo. Nam si etiam decies comederis aut biberis in die propter obedientiam, non imputabitur tibi ad peccatum. Et in quarto libro capite vigesimo sexto: Mater Dei virgo Maria loquens ad Brigittam. Ecce, inq; si videris duos homines, alius est sub obedientia, alius in libera potestate. Si ille qui liber est, ieiunat, simplicem habet mercedem: Si autem ille qui sub obedientia, comedit illo die ieiunij carnes secundum institutionem regulæ, & propter obedientiam, attamen libentius ieiunaret si non obisteret obedientia, ipse habebit mercedem duplicem, vnã propter obedientiam, aliam propter dilatio-*

Antonius.

Climachus

Charitas arbori comparata. Phil. 2. Obedientia quæ sit placita Deo.

Luc. 9.

Matt. 13.

Obedientiæ merces duplex.

nem.

1 Reg. 15.
Bernard.
Ibidem.

Idem.

Idem.

Galat. 3.
1. Cor. 11.
Rom. 7.

Obedientia
quam sit ne-
cessaria.

Syncretice.

Augustin.
Obedientia
quantum
alias excel-
lat virtute.

Inobedi-
entiam nasci
ex superbia

Ioannes
Thauler.

nem desiderij sui, & non impletionem voluntatis suæ. Hæc ibi. Videtis quod & reuelationes diuinæ, & sanctorum patrum sententiæ consentiant scripturæ sacræ, quæ meliorem dicit esse obedientiam, quam victimam. Cæterum (vt verbis vtar Bernardi) qui sapientes in oculis suis decreuerunt apud se, nec consilio acquiescere, nec præcepto, videant quid respondeant, non mihi sed dicenti: *Quoniam quasi peccatum arrolandi est repugnare, & quasi scelus idolatriæ nolle acquiescere.* Reducatur iam ad memoriam quid idem Bernardus super hoc verbo in sermone quodam de resurrectione Domini ad longum de lepra propriij consilij dicat, quæ quanto plus abundat in homine, tanto fibi sanior esse quisque videtur. Similiter & vbi super *Cantica sermone XIX.* contra idem vitium inuehitur, dicens: *Nō legistis in Euangelio quam formam obediendi puer Iesus pueris sanctis tradiderit? Nam cum remansisset in Hierusalem, & dixisset in his quæ patris sui erant, oportere se esse, non acquiescentibus parentibus eius, sequi illos in Nazareth non desepxit, magister discipulos, Deus homines, verbum & sapientia fabrum & fœminâ. Quid etiam addidit sacra historia? Et erat subditus illis. Quousq; inquit, vos sapientes estis in oculis vestris? Deus se mortalibus credit & subdit, & vos in vijs vestris adhuc ambulatis? Bonum receperatis spiritum, sed non bene vtimini eo. Veror ne alium pro isto recipiatis, qui sub specie boni supplantet vos, & qui spiritu cœpistis, carne consummemini. An nescitis, quia angelus Saranæ transfiguratus se multoties in angelum lucis? Sapientia est Deus, & vult se amari, nō solum dulciter, sed & sapienter. Vnde Apostolus: *Rationabile inquit, obsequium vestrum.* Alioqui facillimè zelo tuo spiritus illudet erroris, si scientiam negligas. Ne habet callidus hostis machinamentum efficacius ad tollendam de corde dilectionem, quam si efficere possit, vt in ea incautè & non cum ratione ambuletur. Hæc Bernardus. Quæ omnia ostendunt quam necessaria in monasterio sit obedientia ne ad teporem remisso feruore, neve ad præceptum proprium consilium sequentes indiscreto proficiendi zelo veniamus. Et propterea dixit sancta Syncretice: In congregatione cuiuslibet conuersanti magis obedientiam quam continentiam proponimus, quoniam continentia arrogantiam habet, obedientia autem humilitatem congruam possidet.*

Augustinus quoque: *Vna, inquit, obedientia plus quam omnes virtutes alia valet. Ieiunium vel continentia si diligenter accenderis, superbiam tibi facit. Superbia autem est inimica Deo, & nihil sic odit Deus vt superbiam. Quicumq; non obedit, non facit de sanctitate, sed de superbia: idè enim non obedit, quia meliorem se credit illo cui non obedit. Et post pauca: Magis enim se putat sapientem quam illum qui dat consilium. Et qui dicit in corde suo: Ego mihi sapiens sum, ego non habeo querere consilium, nec tu sapietior es me.* Licet non dicat, tamen ex eo quod contemnit consilium fratris in corde hoc loquitur. Hæc Augustinus.

Non possem omittere postremo Ioannis Thauleri, apud deuotos huius mediocri autoritatis viri, de obedientia testimonium, nisi prohiberem vitare, qui in sermone dominice tertie post Trinitatis festum, cunctis exercitijs bonis operibus, virtutibus & quibuscunq; meritis (quæ ex voluntate seu institutione propria parantur) obedientiam præfert, dicens: *Neque dignius neque acceptius Deo offerri posse aliquid holocausto humilis, obedientis ac*

resigna cordis. Proinde posset homo propter Deum humiliter obediendo, & tam in spiritu quam in natura omnem proprietatem relinquendo semetipsum ad eum exire, ut sub vno momento perfectius duceretur in Deum, quam si decem annis eodem semper modo in sublimi aliqua deuotione propria persistisset. Verbi gratia: ut si possibile foret hominem tanta præditiua esse gratia, cui visibiliter, atque ut ita dicam, personaliter Deus commemoraretur, si hunc ad obedientiam auocari cõtingeret, dicere deberet Deo: Dñe Deus meus dimitte me ad obedientiam pro tuo beneplacito nunc à te discedam. Hæc humilis relictio sui ipsius, gratior esset Deo, quam si interea cum Angelis Dei cœli delicias penetraret. Et hoc refert exempli causa Taulerus cuidam sanctimoniali in cœnobio accidisse, quam ob ardentissimum eius desiderium & amorem Christus in forma pulcherrimi pueri visibiliter visitauit. Verum ut eius synceritas probaretur, eandem virginem mox è cella tunc ad laborè monasterij contigit euocari: quæ dimisso puero Iesu in cella, ad obedientiam abiit: quæ consummata, desiderabunda cellam repetit, & iam non puerum, sed adolescentem gloriosum & fulgidum (ut putabat) XXIV. annorum, reperiens, exultabunda dicit: Dulcissime Iesu, quomodo tam exiguo tempore adeo splendidus, pulcher & grandis effectus es: Respondit Iesus: Hoc profunda fecit humilitas velocis obedientiæ tuæ. Rogemus ergo Deum charissimi fratres, ut nobis per merita sanctissimi patris nostri D. Brunonis amici sui, gratiam simplicis, humilisque obedientiæ, abnegationis, ac resignationis, infundere dignetur, qui est benedictus in secula, Amen.

Resignatio
sui omni-
moda quæ-
re sit præ-
cellentiæ.

Exemplum
obedienciæ
humilis at-
que velocis.

IN EADEM SOLENNITATE.

*Latus instituti Carthusiani, & quis eremita, quisue cœnobita sit
finis atque perfectio.*

Sermo II.

Simulabo eum viro sapienti, qui adificauit domum suam supra petram, Matth. 7. In his verbis charissimi ad propositum nostrum assumptis commendatur beatissimus Bruno pater noster, maximè à duobus. Primo à fortitudine. Est autem fortitudo secundum philosophum III. Ethicorum, aggressio terribilium causa boni. Et hoc insinuat cum dicitur. *Simulabo eum viro.* Ipse enim virilem, hoc est, fortem animum habuit, & hoc dupliciter secundum duas species fortitudinis, sumendo tamen fortitudinem largè, ut includat etiam temperantiam. Primo, quia fortiter & viriliter contempsit mundum, videlicet prosperitates, dignitates & honores, non solum quæ in vniuersitate multa habuit, sed etiam quæ ab Urbano summo Pontifice quondam suo discipulo maxima habere potuit. Studium quoque scholasticum (quod ceteris arctius amabat) licet sanctum, tamen suo proposito tanquam inconueniens Christi pro amore reliquit. Secundo fortis fuit quia contempsit seipsum, delectabilia sibi interdicens & tristia sustinens. Nam extenuauit corpus suum vigilijs, maceravit abstinentijs, & ceteris quæ mortificationi congruunt, afflixit disciplinis. Vnde quam austeram post conuersionem continentissimam quæ vitam duxerit poenitentialem, ac omni virtute consummatam, Gregorius & successorum testantur statuta. Non enim potuerunt sequi.

Fortitudo
quid
Fortitudinis
species duæ
quæ.
Contem-
ptus seculi
quæ exigit

Contemptus
sui quis sit.

D d d

168

tes eum filij alia statuere, siue (vt melius dicam) statuta per eum promulgare, quàm à sanctissimo patre ac magistro & viderant & didicerant. Nec verè simile est beatum Brunonem aliquid docuisse verbo, quod non perfectissimè (sicut tunc maximè opus erat) monstrasset exemplo. Secundo commendatur beatissimus ordinis fundator à sapientia, similiter & duobus modis. Primo, quia domum suam, id est, ordinem suum prudenter instituit, idè dicitur viro sapienti similis, qui ædificauit domum suam. Sapientissimè namque instituit ordinem suum, qui considerans eremiticæ & cœnobiticæ vitæ vtrinque labem & profectum, & vtriusque pericula abscondens, de vtraque meliora excepit, & vnâ ex ambabus institutionem faciens, voluit filios suos vtriusque, hoc est, cœnobiticæ & anachoriticæ perfectionem sortiri. Quippe, qui sic quidem in congregatione & sub obedientia viuerent, vt tamè socialis vitæ pericula nescirent: nec tamen sic in cœnobio iungerentur, vt vel solitudinis vel quietis fructu priuarentur sed quemadmodum prædixi, simul vtriusque vitæ perfectionem apprehenderent & finem. Est autem cœnobitæ (vt in collatione patrum. Casianus testatur) finis atque perfectio, omnia sua mortificare & crucifigere voluntates, at secundum Euangelicæ perfectionis salutare mandatum, nihil de castino cogitare. Quam perfectionem prorsus à nemine nisi à cœnobita, qui sine solitudine sub alterius vinit imperio, impleri posse certissimum est. Eremitæ verò perfectio est exuram mentem à cunctis habere terrenis, eamq; quantum sinit humana imbecillitas, vnire cum Deo quam econtrario inter continuos fabulantium strepitus velle adipisci, tam stultum est sperare, quam præsumptuosum. Hinc planè videtur (ni fallor) charissimi, quantum nostræ institutionis professio, exat commendabilis, quæ ad vtriusque perfectionis finem suos transmittit alumnos, quæ suos professores sic gaudere facit solitudinis commodo, vt tamen adituz socialisq; vitæ non careant emolumento, vt ibi obedientiæ conquirant meritum, vbi contemplationis non patiuntur dispendium. De hac professione sanctus Bernardus patribus nostris scribens. Altissima, inquit, est professio vestra, coelos transit, par angelis est, angelicæ similis puritati, non enim solum vouistis omnem sanctitatem, sed omnis sanctitatis perfectionem, & omnis consummationis finem, & omnis conuersationis perfectionem. Non est vestrum languere circa communia præcepta, neque hoc solum attendere, quid præcipiat Deus, sed quid velit, & cætera. Cæterùm, charissimi fratres, quis nesciat si proficiendi defuerit studium, nihil nobis prodesse ordinem optimè institutum? Si non seruantes statuta laudamus, quid aliud agimus, quam proprio testimonio nos ipsos damnamus.

Secundo, commendatur à sapientia beatissimus Bruno, quod domum suam fundauit stabiliter, quia supra petram, id est, Christum. Vnde in ipsius laudem de huius ordinis stabilitate quidam exclamat, dicens: O nobilem autem sanctissimæ religionis, quæ nunquam à legibus suis & bona institutione cecidit, sicut cæteræ ferè omnes miserè labascunt. Sed omisso interim quid alicui piè de nobis sentiant, quæramus propriæ testimonium conscientie. Cogitemus cum gemitu, quantum à parum nostrorum conuersatione defecimus, quantum ab illorum perfectione distamus. Non modo loquor de promixtis vigilijs, tribus in hebdomada abstinentijs, non denique de cibo sale cili-

Sapientia S. Brunonis in duobus.

Ordinem suum quam sapienter instituit S. Bruno.

Casianus Cœnobitæ finis quis sit. Matt. 6. Eremitæ perfectio in quo consistat.

Professio Carthusianæ institutionis quam sit præcellens.

Bernardus.

Stabilitas Carthusianæ ordinis quanta.

taxat condito, & cæteris pœnitentiæ exercitijs penè abolitis, quæ licet adhuc in statutis legimus scripta, temporibus tamen nostris (quod valdè dolendū est) non solum seruata non vidimus, verùm etiam posse fieri omnino desperamus. Vtinam vel saltem cætera silentij, solitudinis, obedientiæ, ieiuniorum regularium, & similibus statuta districtè, inuiolabiliterq; custodiremus. Si non possumus (non dico non volumus) sed si non possumus, inquam, primorum patrum abstinentiæ tantum imitari rigorem, hoc tamen turpissimū nobis sit, ipsos non æmulari mortificatione vitiorum. Delicata est valdè pœnitentia nostra, qua volumus afficere carnem, & nullum afflictionis sentire dolorem. In paupertatis voto gloriari & nullam penuriam pati. Vtinam an nitamur ad id, ad quod sumus vocati: Ad pœnitentiam & luctum venimus, sed leuitatibus percrebro (& vltra quam etiam seculares decet) ac risibus inordinate vacamus. Quapropter non incongruè Esaias propheta nos arguēs: *Vocauit, inquit, eos Dominus Deus exercituum ad sletum, & ad planctum, & ad caluitium, & ad cingulum sacci, & ecce gaudium & letitia.*

Pœnitentia
delicata
quæ sit.

Esaiæ 22.

Nolo tamen charissimi, vt putet me quis vel mentis hilaritatem, vel serenitatem vultus reprehendere, quæ in congregatione viuentibus tam sunt necessaria quam iucunda, quin potius exhortari ad compunctionis cordis, ad disciplinam obseruantia regularis, & potissimum ad prouocationem mutua charitatis. Respiciamus igitur ad antiquorum patrum nostrorum feruorem, quomodo in Dei timore per cellulas diuini & mutua nihilo minus charitatis germanitate coniuncti, pro æmulatione virtutum ingentia exercebant studia, certamina & agones. Studebat vnusquisque (dum conueniebant) altero benignior, altero patientior, humilior, obedientior quæ inueniri. Catebant singuli alterutrum inobedientiæ, tepiditatis, leuitatis aut negligentia relinquere exemplum. Hic zelus, videlicet boni exempli (sine quo statuta scripta parum valent) validissima est ordinis columna, quæ dum perierit, & ordinem perire necesse est. Hunc zelum cum patribus nostris etiam nos habere, ac post-eris nostris commendare, & debemus & possumus. Ea propter excitate fratres corda vestra, & quare monasterium intrastis, curue Carthusienses estis, recolite. Nunquid vt hoc genere vestium induamini? Nunquid vt raso incedatis capite? hæc & alia multa id genus signa sunt, quæ non monachum faciunt, sed ostendunt. Quid tunc facit monachum? Paupertas spiritus, sobrietas, abstinentia delectationum sensualium, mortificatio passionum, extirpatio vitiorum, continentia sensuum, abdicatio propria voluntatis, humilitas, mansuetudo, puritasq; cordis, obedientia, patientia, charitas ac reliquæ virtutes, quæ nos separant à mundo, conformant Christo, coniungunt Deo. Studeat vnusquisque bonum in se exemplum præbere, & quantum in se est non tam verbis, quam operibus quid agendum sit, & quid fugiendum fratrem suum docere. Studeat vnusquisque ad meliora semper progredi, & suo inuiter exemplo alios ac in se ostendat quomodo oporteat se humiliare, mortificare atque subijcere, ad laudem Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula,

Feruor anti-
quorum pa-
trum quâus

Zelus boni
exempli quâ
sit validissi-
ma religio-
nis columna.

Monachum
quid faciat.

Exemplum
bonæ vitæ
proximis
nostris esse
præbendū.

Amen.

Eddd 2

IN

W. VI
13

In tenebris
ambulanti
duo necessa-
ria quæ.
1. Ioan. 2.

Impedimēta
in via Dei
tria, quō sunt
abijcienda.

Carnis la-
sciuita quib.
remedijs sit
domanda.
1. Cor. 10.
Galat. 5.

Rom. 8.

Exod. 15. 17.
Num. 14. 16.

Consuetu-
dines verae
bonæ quæ
sunt.

Sint lumbi vestri præcincti & lucerne ardentes in manibus vestris. Lucæ 12. Et qui in nocte ac tenebris ambulat, duo summopere sunt necessaria. Vnū, vt corpus habeat ad iter expeditum. Alterum, vt in lumine ambulet ne offendat. Nam qui ambulat in tenebris, nescit quo vadit. Primum est in om-
nibus necessarium, vt corpus nostrum ad iter habeamus expeditū. Multa namq; sunt quæ ambulatē præpediūt ne veniat, aut tardius veniat ad patriā. Impedit n. si graui præmatur onere, si differatur somno, si occurrētia peccati alliciat, vt voluptate ac curiositate, si rixando denique remoretur ab aliquo. Graui premitur onere corpus nostrum desideria sentiens carnis, vult dormire, vult delicatē comedere, appetit licenter voluptuari, vult nil triste sentire, vult nō fatigari aut laborare. Charissimi fratres, contra hoc impedimentum posuit filijs suis sanctissimus pater noster Bruno, quod in schola Christi ipse dedi-
cerat, remedium continentiaē salutaris, instituens in ordine suo abstinentia, ieiunia, vigilijs, ad domandam carnis lasciuia, ad fatigandam perulantia, ad cohibendos denique motus quoscuq; illicitos, ne demas membra ne-
stra arma iniquitati. *Quicumque* inquit Apostolus, *sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum suis concupiscentijs.* Si illi Christi sunt, qui carnem suam crucifixerunt cum suis concupiscentijs, cuius sunt ijs, qui carnem suam fouent cum suis concupiscentijs? Volunt delicatē comedere, fastidiunt communia, & nō la possunt sobrietate fatiari. Contingit illis sæpē, iuxta commune adagium, vt venter oculo citius fatietur. Si quæ desiderant, non ministrantur, aut quomodo accuratē volunt, non ministrantur, irascuntur, murmurant, obloquuntur, quasi in hoc Christo seruiant, vt secundū carnem, quomodo munda amici viuant. *Si secundū carnem, inquit, vixeritis, morietur: si autē spiritu facta carnis mortificaueritis, viuētis.*

Hæc charissimi sciētes, nolite errare, nolite vosipsos fallere, nolite vobis Dei gratia indignos exhibere. Scitis quantum populus Israel murmurando peccauerit, quam grauius Dominus offensus ob eorum murmuratiōem, terribiliter nimis eos (in terrorem murmurantibus) percussit. Nolite igitur murmurare. Plura quam digni sumus accipere, contulit nobis Deus. Verē plura quam meremur, in omnibus nobis ministrantur. Legantur statuta, quam legem sumus professi, videamus quid ex lege nobis debeat, quid ex gratia, iam omnia ministrantur ex gratia, & nemo gratiam agnoscit. Consuetudines allegant omnes. At consuetudines iustæ nostra vocantur statuta, has si allegamus, iustē zelamur, fiat nobis secundūm has consuetudines, & certē qui nunc conquerimur, tunc gratias agemus. Verūm si alias volumus consuetudines ijs allegare contrarias, hoc non est allegare (inquit ipsa statuta) consuetudines, sed corruptelas. Veruntamen charissimi, quemadmodum odi ac reprehendo murmuratiōes, ita reuera condoleo etiam quorundam necessitatibus. Inde autem magis doleo, quod paupertas nostram hic domum adeo premit, vt quomodo, vel pro nostra necessitate, vel pro consolatiōe quorundam æquū foret, non possit eis prouideri.

EA

Est tamen & aliud, quod malè me habet. Video quorundam impatientiam in diuino officio ad finem festinantium, quantum putatis bone Iesu nauseant ipsi super cibo, vt putant, isto leuissimo? Quare non zelantur potius vt Dei laudes strenue agantur? Zelarentur profecto, inquis si amarè. Iam verò quod quis non amat, quomodo pro eo potest zelari? Conuincuntur igitur, nec amare Deum, cuius fastidiunt odiunt vt laudes. Charissimi fratres rogo vos in Christi visceribus, non faciatis vobis Deum iratum, non faciatis auersum, hoc tempore pessimo, hoc tempore caritatis, hoc tempore guerrarum, hoc tempore exactionum durissimarum, hoc tempore, quando mundus totus patitur & vbiq; premitur. Nolite murmurare pro cibo & potu. Si qui preclari sunt aut praestantes in mundo, vix panem habent nigrum, quo vescantur ad satietatem. Per gratiam Dei adhuc nobis similia abundant & ova, taceo cetera. Quando igitur adfliguntur omnes, quando nemo non patitur, quomodo nos monachi, nos eremita, quibus ex professione incumbit & affligi, & penuriam pati, si fortasse non adfit abundantia, murmurabimus? quomodo non vltro etiam nobis subtrahemus, vt alijs adficijs coram Deo non simus inferiores? Quid putatis dicturus est nobis Dominus in fine, quando iam ad regni sui pulsauerimus ostium cum ijs, qui ad nuptias inuitati sunt in iraturis? Nunquid non merito formidandum est, ne exprobretur nobis: Vos recepistis mercedem vestram? Parum in seculo reliquistis, & plura in monasterio recepistis: pro paruis vestris laboribus abundantiam cibi & potus sine laboribus vestris sumpstis. Quando alij serui mei esurièrunt, vos plenitudinem eruistis. Quando serui mei afflicti fame & penuria gratias mihi egerunt, vos cibo saturati murmurastis. Quando serui mei ea, quæ super fuerunt vobis, si habuissent, delicias arbitrati fuissent, vos penuriam estis conquesti. Recepistis mercedem vestram, recepistis bona in vita vestra. Hæc moneo, hæc rogo charissimi, custodiat vos à murmurationibus, ne offensus Dominus ad tantam inopiam nos monachos redigat, vt in die Paschæ super duobus ouis exultemus, & gratias agamus. Dura sunt, quæ dico acerbioraque, quam fortasse dici necesse sit. Nam scio non multos in hoc arguendos. In communi tamen sermone huiusmodi vitia arguuntur, vt paucorum verecundia & famæ consulatur. Qui innoxij sunt, gaudeant: qui rei, corrigantur. *sunt hanc vestri præc. n. ti.* continentia, sobrietate, vigilantia, disciplina, modestia, & si quid eiusmodi est, quo caro nostra domatur. Impeditur alio modo iter ambulantis, si diu dormiat. Charissimi fratres *estote prudentes, & vigilate in orationibus.* Pessimus monacho somnus est tepiditas. *Vnimam, inquit, esse calidus aut frigidus. Sed quoniam neque calidus es aut frigidus, sed tepidus, incipiam te euomere ex ore meo.* Infit igitur nobis feruor deuotionis, prompta voluntas hilaris affectus, vt desiderium nostrum erga Deum non languescat acedia, sed ignescat semper ad posteriora vt quæ retro sunt ac præterita obliti extendamus nos semper ad anteriora. Despiciamus quicquid hæcenus fecimus, & quotidie quasi à nouo incepturi, nouum feruorem excitemus. Impeditur tertio iter nostrum, si hæreamus occurrentium rerum voluptate aut curiositate. Quanto quis delectatur in creatura, tanto minus placet ei creator. Amor Dei indiuisus est, amari vult enim Deus toto corde. Nemo potest duobus do-

Reprehensio impatientia quotidiana in diuino officio. Num. 21.

Murmuratio quæ sit cauenda religiosis.

Matt. 25.

Matth. 6.

Luc 16.

Luc. 12.

1. Pet. 4. Tepiditas somnus pessimus. Apoc. 3. Philip. 3. Voluptas creaturarum quantum nocet salutari animarum. Matt. 6.

Luc. 10.

Oculus simplex, habendus quis sit. Matt. 6. Collof. 2.

Matt. 3.

minis seruire, nemo duobus dominis placere. Mortificemus igitur desideria nostra volumus enim & hæc & illa, & volēdi nō est finis, quia oculus nō saturatur visu, & cupiditas nunquam dicit, sufficit. Vnum igitur solum est necessarium, quod cor nostrum quiescere facit, & se nos faciat. *Sint lumbi vestri percincti, & lucerna ardentis in manibus vestris.* Charissimi fratres in operibus vestris bonis sit oculus simplex vt totum corpus lucidum sit. Sit pura simplex intentio, vt omnia faciatis, quicquid boni facitis, in laudem Dei. Nihil moueat vos aliud, quam vt placeatis Deo. Nemo querat seipsum, nemo cogitet quod suum est, hoc est, quod sibi commodo, quod honori, quod voluptati, quod utilitati sit, sed quod ad Christi gloriam sit, seipso posthabito & contempto, vt luceat lux eius coram hominibus, qui glorificet patrem postquam quæ in cælis est, super omnia benedictus. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De tribus speciebus ingratiudinis cauenda.

Sermo IV.

Iob 33.

Ioan. 6.
Ioan. 14.

Deut. 14. 16

Ego elegi vos de mundo, vt caris & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Ioan. XV. Charissimi fratres, legimus in Iob: *Deus semel loquitur, & ipsum non repetit.* Ipse enim quicquid vel ad paucos, vel ad vnum loquitur, ad omnes vult esse dictum. Hoc modo Apostolis loquens, non illis solum loquitur se esse voluit, sed etiā nobis, & his quoque qui post nos futuri sunt vsq; ad finem sæculi. Qui enim sic Christi legunt verba, quasi ipsi tantum, qui tunc vixerunt, loquutus fuerit, & nihil in se recipiunt eruditionis, possessionis, pari fructu legere, quomodo olim destructa fuerat Troia aut Roma condita, &c. Verum nos fratres charissimi ita accipimus Christi verba ad Apostolos, tanquam ad nos, imo verè etiam ad nos dicta. Neicio enim quibus hodie potius Christus in his verbis loquitur, quam bonis monachis Christi regulam & ordinem suum obseruātib; tamen si omnibus loqui voluerit Christianis. *Non vos, inquit, me elegistis, sed ego elegi vos.* Rectè quidem Domine. Quid enim eligeremus, quando non eramus? Quid eligeremus, cum in peccato, cum in tenebris essemus, & nihil boni diligebamus? *Ego elegi vos,* hæc est, neq; de studio vestro, neque de merito vestro accidit vobis, sed de beneuolentia mea, de gratia mea, de tractu meo vobis contigit vt sitis ad me conuersi. *Nemo enim venit ad me, nisi pater meus traxerit eum.* Et nemo venit ad patrem, nisi per me. Ego itaque elegi vos, non quia fuistis boni, non quia meliores cæteris hominibus, nec ideo, quod scirem vos futuros bonos. Nihil horum. Non enim si boni estis, essetis nisi per me. Non essetis boni, nisi vos fecerem bonos. Non igitur ex vobis est, non de vestro est, si estis boni, sed de meo, quia elegi vos. Gratia electionis (si estis) fecit vos bonos. Elegi autem vos de mūdo (& sicut in Deuteronomio legitur) elegi vos de cunctis gentibus, quas creauit in laudem & honorem nominis mei tanquam populum mihi peculiarem, vt seruetis præcepta mea & caeremonias meas, & posui vos in paradysum voluptatis, scilicet in terram promissionis, hoc est, in statum religionis, in claustrum monasticæ vitæ, quæ reuera non immerito paradiso comparatur.

paratur. Nam etsi paradysum terrestrem, statum videlicet innocentie, statim obedientie, quo caro spiritui, spiritus subijcitur Deo, amissimus: edificauit tamen nobis propemodum Spiritus sanctus aliam paradysum, per sanctos patres instituendo regulas atque viuendi modos, quibus tanquam in paradiso à peccato, saltem graui, viuamus (si volumus) immunes, faciamusque rebelles passionibus assidua mortificatione nobis obedientes. Et licet in hac paradiso, hoc est, in monastica vita multa videantur dura & austeri, quare non paradysus, id est, hortus voluptatis dici debeat, est tamen reuera bonis, pijs, Deo deuotis, hortus voluptatis, non iuxta exteriorem hominem, cui sane maximè quamdiu adhuc immortalis est, aspera occurrunt, sed iuxta interiorem hominem, & secundum spiritum, qui multa in hac paradiso suauitate irrigatur. His enim qui verè renunciauerunt mundo, qui ex affectu, & ex corde suo mundi amorem profligauerunt, est religionis status iugum suauis, & onus leue. Nec potest non esse verum, quod eiusmodi Dominus promittit centuplum in hac vita pro simplo, quod sui amore reliquerant recipiendum, & nihilominus vitam æternam.

Gen 3.

Religionis iugum quibus sit suauis & quibus non Matt. 11. Matt. 29.

Porro, si qui sunt, qui corpore versantur in eremo seu monasterio, corde in Aegypto, qui ad onera ordinis inuoluntarij impatientesque corde murmurant, qui effugia atque remedia quaerunt, aut qui vltionem suae professionis immemores, quacunque faciunt, quasi coacti, & ex quodam timore faciunt, ita & si possent vel clam, aut impune, aut citra verecundiam vellent transgredi, ijs religio planè non est paradysus, sed misera (quam ipsi sibi faciunt) captiuitas. Sunt enim miserabiliores omnibus hominibus, neque hic consolationem, neque ibi, id est, post hanc vitam spem habentes, sed viuunt in tristitia & amaritudine, propter malam conscientiam & malam voluntatem. Verùm hæc dicta sunt de obstinatis, impijs, & qui mala sunt voluntate, duroque corde, non de his, qui imperfecti sunt, licet bonæ sint voluntatis, qui contra voluntatem suam quandoque tristitiam sentiunt, aut gemunt sub oneribus ordinis, hi si non consentiunt, si non retrocedunt, si non expectant, donec ab alijs cogantur, sed cogunt seipsos, faciuntque de necessitate virtutem, sunt quidem ad tempus, in labore & tristitia, sed tristitia, eorum vertetur in gaudium, fietque dulce, quod erat illis amarum. Caterum, illos putatisne in paradiso viuere, qui in feruore currunt charitatis, qui non dum ius præuolant, ubi de voluntate Dei aut superioris constitit, qui faciunt cuncta cum desiderio & suauitate, qui gaudent, quod aliquid possint facere beneplacitum Deo, quibus licet exterior homo sæpè turbatione aut fatigatione molestetur, secundum tamen interiorem hominem renouantur? ipsi de die in diem, pacè & tranquillitate indies maiore per subiugationem exterioris possidetes. Hi plura cupiunt facere bona, quàm possunt. Hi non discutiunt, non interrogant mortale an veniale sit, quod prohibetur: quia ubique Domini aut superioris loco Dei constituti didicerint voluntatem, execrantur pari studio, quicquid illi aduersatur. Habent igitur tranquillam bonamque semper conscientiam, quæ in hac vita nil dulcius est, nil felicitius, nil suauis. Nam gaudium, quod mundi habent amatores in crapulis, in venereis, in amoribus illicitis, in luxu & in abusu creaturarum, in choreis & tripudijs, insania est, non gaudium.

Ioan. 26. Religio monastica quibus sit paradysus.

Gaudium mundi insania est, non gaudium.

non gaudium, ad æternum v& perpetua lamenta perducens. Habent quæque huius gaudij amatores hic vermem rodentem cōscientias eorum. Porro post hanc vitam vehementius rodentur, quod vident se ineffabiles pœnas, quas patiuntur, euadere (si voluissent) nullo negotio potuisse, & consorcio gaudiosissimo beatorum in cœlis sese sua temeritate atque stoliditate priuasse. Verùm his relictis, *Ego* inquit Dominus, *elegi vos filios de mundo*, hoc est, de vita mala, statu peccandi, de societate mala, de peruersa voluntate peccandi, & posui vos in statum religionis, quo ab occasionibus vos seducentibus & retrahentibus, à periculis, à tērationibus & ruinis multis contutus sum, *vt eatis per studium bonæ voluntatis, & fructum asseratis bonorum operum, præsertim obedientiæ, quæ nulli operi quamlibet vilissimo non reddat fructum aut præmium. Et fructus vester maneat*, per perseuerantiam & humilitatem. Vtraque enim & superbia & instabilitas boni operis fructum exuit.

Beneficium vocationis non esse parui faciendum. Ingratitudo triplex canenda quæ sit.

Vocationē suam Deo acceptam referre debent religiosi

1. Cor. 4.

Cōuersionis suæ nemine debere penitere.

Ecce charissimi fratres, hoc beneficium vocationis nostræ nõ leue aut paruum existimemus, ne ingratitude rei inueniamur, simulquæ pluribus potioribusque beneficijs, quæ per gratitudinem accipere potuissemus, nos ipsos spoliemus. Ingratitudo, quantum nunc sufficit, triplex est. Si aut non cognoscimus beneficium acceptum, aut si paruipendimus non dignas gratias agentes, hoc est, nõ beneficium illud æstimantes, aut si beneficio, ad quod collatum est, non vtimur. Cauemus itaque ingratitude, cum in omnibus, tum præcipuè in hoc beneficio vocationis nostræ. Primo, vt cognoscamus vocationem hanc esse nostram à Deo. Quis enim sibi ipsi persuadere poterit, contemnere mundi gaudia, florem iuuentutis, societate amicorum, temporalia bona atque diuitias, & dare se ad carnis afflictionem, ad captiuitatem perpetuam, abdicare à se libertate voluntatis (qua nihil nobilius, nihilque magis est proprium homini) abnegare sua desideria, subicere se ad voluntatem hominis alterius, idque per oem vitam suam? Hoc, inquit, nemo hominum negotia, necque alteri persuadere potest. Natura enim haudquaquam hoc docet, sed inspirat hæc Deus, nec solum inspirat, sed etiam toleranda, in dō & desideranda facit. Quot sunt in mundo religiosorum laudant, qui se bonos monachos optant, quædam tamen diuinæ gratiæ tractum in se non sentiunt, quod laudant, quod amant, quod optant, non amplectuntur? Si ergo quicquid boni in nobis est, à Deo est, quomodo quod optimum & perfectissimum est (se abnegare & totum Deo offerre) à Deo non est? Omnino igitur indubitatum, omnino firmum sit fratres apud nos, vtrumque esse ex Deo, & quod seculum reliquimus, & quod ad hanc religionem, ad hunc statum, ad hunc locum venimus. Neminem igitur conuersionis suæ peniteat, nemo diuinæ vocationi ingratus inueniatur. Nemo huiusmodi sibi phantasias diabolicas in corde fabricet. O vtinam in tali aut tali statu viuerem, vtinam ordinem illum ingressus fuisssem, vtinam illo loco receptus fuisssem, quasi a tibi nulla tenta esset, nullus diabolus, nulla pugna, aut quasi Deus, qui vocauit nos, errauerit, male nos huc insipienterque vocans, cum potuisset sapientius vtiliusque alio nos vocasse, aut quasi nos sapientiores constituere velimus Deo, qui melius sciamus, quid & vbi & quomodo expediat saluti nostræ, quam Deus, aut quasi Deum in delictis arguamus, qui cum nos vocare voluerit, ad incongruum tamen ordinem

inimem & locum nos vocauerit, magisq; salutaria nobis dare aut noluerit, aut non sciuerit quando ipse pater amantissimus & sapientissimus est, qui non solum bona, sed optima quæque & maximè salutaria nobis semper prouidet.

Charissimi per nos huc non venimus. Deus ipse vocauit nos. Quare? Profectò, quia id optimum nobis fore sciuit, idè vt pater fidelissimus huc vocauit nos. Si alibi maior nobis fuisset salus, hoc ipsum vtique sciuisset, & (quia bona & optima eius sunt data) illuc nos perduxisset. Qui enim non potuisset noluisse vè ad meliorem nos statum (si nobis fuisset melior) clementissimus pater vocare, quando tamè vocare nos voluit? Quis enim pater, qui filio suo, cum possit, non prouidet optima atq; saluberrima? Cùm itaque millies, imò infinities patre plus amet nos Deus, impium est calumniari, aut arguere vocationem illius. Calumniatur autem & arguit, quisquis hac non contentus, putat se meliorem sibi procurare posse, sapientiozem se constituens Deo. Cuius vocationem fuisse (quod ad monasterium, vbi iuxta regulam viuatur, venimus) vel inde intelligimus (& hoc citra dubium) quia cor nostrum inclinauit, & occasiones quotquot fuere necessaræ, quibus effectum fortiretur vocatio sua, procurauit, atque in finem exequendo nos huc perduxit. Non igitur charissimi fratres simus ingrati Deo, perniciosas has phantasias, diabolicasq; vacillationes admittendo, quibus fit, vt ad displicentiam status, lociq; perducti nihil cum alacritate, nihil cum feruore & gaudio spiritus, nihil cum stabilitate propofiti, sed cum tristitia, tædio & amaritudine omnia faciamus. Secundo, committitur ingratitude, quando beneficium quidem agnoscitur, sed non ea veneratione, qua debet, aestimatur. Credite fratres beneficium vocationis nostræ de maximis potissimum esse. Nihil nobis profuisset esse creatos, nihil redemptos, si non effemus ad penitentiam vocati, expectati atque iustificati. Post baptismum enim cecidimus omnes, & florem primeuæ atque vernantis ætatis nostræ peccando diabolo obtulimus. Quantum putatis fuit beneficium diuinum, quod nos annos portauerit nos hostes suos sibi rebelles ac contumeliosos? Aspexit sui contemptum & sustinuit. Quod item non damnauit nos, vt iuste potuisset in peccatis nostris, quantæ est misericordiæ? Quid quod tanto tempore expectauit, vocauitq; iterum ac iterum ad penitentiam? Quot sunt in inferno hodie, quibus nulla vnquam spes, nulla consolatio, nulla salus erit, qui fortasse vnum duntaxat peccatum mortale contraxerunt, aut saltem multo quam nos pauciora? Vbi sunt, qui olim nobiscum peccauerunt, & in peccatis suis obierunt, quorum neque in cælo neque in terra est hodie memoria, & iacent, iacebuntq; in perpetuis tormentis? Quomodo nos perditum non sumus cum ipsis? Quid nos fecimus, aut vnde hoc nobis, quod hæcenus præ illis nos ad penitentiam sumus referuati? Nonne ingens super nos fuit misericordia Dei, quæ nisi fuisset, sederemus iam multo tempore in inferno? Quantum est ergo hoc beneficium, quo cæca corda nostra illuminauit, dura emolliuit, atque voluntarios nos ad penitentiam fecit, locum, statum, instructores, libros, rectores, collegas: & planè quicquid conduceret, quicquid pro animæ aut corporis salute foret necessarium, nobis prouidens ac tribuens?

Vocationis
diuinæ calu-
niator & re-
prehensor
quis fit.

Beneficium
vocationis
quam fit
magnum.

Φ. VI
13

Finis vite
monasticae
quis.

Ad perfe-
ctionem te-
dere obliga-
tos esse reli-
giosos.

Tertium, quo ingratitude committitur, quando beneficio non vitur, ad quod nobis est collatum. Charissimi fratres, finis vocationis nostrae est perfectio charitatis. Ad hunc finem status religionis institutus est, quo noxia submoueantur, pericula fugiantur, mala occasiones tollantur, bonae adiungantur, peccatis disciplina, tentationibus remedium, bonae voluntati praedium administrantur, ignorantes instruuntur, infirmi inuentur, male volentes arceantur, tandemque ad salutem omnes, ad perfectionem charitatis promoueantur. Et licet non omnes, qui monasticen profitentur, ad perfectionem veniant, omnes tamen tendere coguntur, nemini sub transgressione licet voti nolle esse perfectum, aut abicere omnia, quibus comparari iuuari videat perfectio. Vulgari namque modo loquendo, perfectio charitatis est, vt homo omne studium suum deputet ad vacandum Deo, rebusque diuinis, cunctis alijs praetermissis, quae non sunt de necessitate praesentis vitae. Charissimi fratres, ne igitur hic simus Deo ingrati, ad quae vocati sumus accingamur alacres & fortes vincentes carnem nostram. Nulla nos accedia ab his, quae ad diuinum spectant cultum retrahat, nulla negligentia retineat, nulla carnis indulgentia ad lautae laxaeque viuendum nos eneruet. Nulla molities ad non frangenda desideria nostra nobis imponat. Quando surgendum est, surgamus, quando eundum, eamus, quando silendum, fileamus, quando operandum, operemur, vt semper Deo in obedientia, nunquam in propria voluntate diabolo seruiamus. Habemus ducem & principem nostrum D. Brunonem, qui in aetate iam penes senili ad poenitentiam iuuenis factus est, qui ad castigationem carnis aetate licet frigidus feruore incaluit, qui per aetatem fractis iam viribus athleta fortis exemplum sanctitatis & perseverantiae nobis reliquit. Cuius oremus nos apud Deum & merito & intercessione iuuari, per Dominum nostrum Iesum Christum, qui cum patre & Spiritu sancto viuunt & regnat Deus benedictus in secula, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Ut S. Bruno perfecte mundum contempserit, totum se ad Deum conuertit, & in semel arrepto pietatis studio perseverauerit, atque ut eum imitari debeamus.

Sermo V.

Evge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituam: intra in gaudium Domini tui. Matth. 25. Agimus hodie dilectissimi fratres solennitatem patris nostri D. Brunonis: cui quam pulchre conveniant verba thematis iam iamque recitati, puto vos ipsi advertitis. Ipse enim est servus bonus, quia fecit voluntatem Domini sui, mundum contemnens de seipsum, totumque se divinae mancipans voluntati exequenda. Ipse est etiam servus fidelis, quia in his non seipsum spectavit, sed gloriam domini sui, usque in finem fidelissime domino suo adhæsit constanti & virili perseverantia. Obsecro fratres mei diligamus & veneremur, talem & tantum Dei amicum, patrem & ducem nostrum. Atque vt ad illius amorem & venerationem, tum quoque imitationem magis ac magis inflammemini dicam hac vice nonni-

Matth. 17.
Luc. 14.

non nihil in commendationem tanti patris, vt & meo satisfaciam officio, & vestrae deuotioni ac expectationi. Et quamuis multa sint in hoc beatissimo Patre, quæ certatim & prædicanda & imitanda se nobis offerant, tamen cæteris prætermisissis, tria illa quæ iam paucis commemorauimus, in præsentiarum paulò fufius tractanda suscepi, quæ sunt, perfectus illius mundi contemptus, perfecta ad Deum conuersio, stabilis & inconcussa in semel arrepto proposito perseverantia. Ex his sicut primum locum obtinet perfectus mundi contemptus, ita & primo tractandus est. Scitis charissimi fratres, quemadmodum beatissimus pater Bruno mundum totum contempserit. Simul atque conuenit cum suis socijs, & inter eos quædam facta est de emendanda vita conspiratio, ita cuncta quæ habebat atque etiam habere potuisset in mundo dereliquit, vt nihil penitus sibi reliquum fecerit: non agros, non domum, non pecunias, non familiam, denique nihil omnino. Videtis vt in ipso suæ conuersionis exordio perfectè re ipsa perstiterit, quod Christus dixit diuiti illi adolescenti, sed diuitias malè diligenti, atque ob id ipsum ad Christi adhortationem obsurdescenti: *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia que habes, & da pauperibus, & veni sequere me.* Ita nimirum sanctus & admirabilis pater Bruno iam Christi vocantis & trahentis gratia illustratus, videbat se expeditis & inoffensis pedibus ingredi post Iesum non posse, nisi graue mundi sarcinam ex suis humeris deponeret. Quamobrem sine mora distractis omnibus & omni simul habendi aut quicquam possidendi cupiditate reiecta, totum animum, cor, amorem, studium, affectum, fauorem suum à mundo reuocauit, & ad Christum adiunxit, dicens Domino cum Propheta: *Quid mihi est in celo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei & pars mea Deus in æternum.* Magnæ fuit hoc virtutis, magni feruoris, magnæ perfectionis in tali viro tam nobili, tam erudito, tam fortunato, tot mundi nexibus implicato, tam repente, tam fortiter, tam integrè quicquid huius mundi est à se abijcere potuisse. Qui parum aut nihil habet vel etiam sperat in mundo, facile potest mundum despiciere, vt pote à quo se despici videt. Atqui mundi honoribus, diuitijs, voluptatibus affluere, & tamen Christi amore hæc simul omnia magno & intracto animo tanquam stercora & fumum quandam penitus repudiare, nihilq; omnino huius mundi habere velle, nihil huius mundi diligere, paupertatem, vilitatem, nuditatem, asperitatem cum filio Dei propter nos ad extremam inopiam & miseriam sponte sua redacto amplecti, id verò eximie ac raræ virtutis est. Vnde hunc beatissimi patris Brunonis tam virilem & immutabilem mundi contemptum non mediocriter suspicere, admirari ac venerari debemus. Credo sanè nonnunquam euenire quibusdam ex nobis iam paupertatem professis, iam mundi contemptum ipso habitu & nomine præferentibus, vt multum agrè à paruis & vilibus rebus nostro vsui permisissis separeremur. Et tamen S. Bruno adhuc in medio positus fortunæ blandientis cursu, maxima & plurima gaudens & alacer dereliquit, & ne ipsa quidem vitæ necessaria, quæ nobis abundè suppetunt, sibi reseruauit, omnino curam & sollicitudinem omnem proijciens in Deum, certissimè confidens illius providentia se enutritum iri. Si ergo nobis molestum est quandoq; vel leuissima re priuari, quæ tamen nostra non est, quia nihil proprij habemus, quanta obsecro virtus fuit amplissimas mundi fortunæ & spes ad eò nihil pendere &

S Bruno vt contempserit mundum.

Matt. 19.
Marc. 10.
Luc. 18.

Psal. 72.

Contemptus mundi perfectus qui coniungat.

1. Pet. 5.

Rebus crea-
tis quā so-
briē vtendū.

Leuit. 10.

Galat. 5.

Cicero.

Philosophi
quidam vti
mundum
cōtēpserint.
Rom. 1.

S. Bruno quā
perfectē se
ad Deum
conuertē. it.

Galat. 5.
Col. 3.
1. Cor. 15.

abdicare potuisse? Ergo charissimi fratres hoc ipso tam insigni venerandi patris nostri exemplo manifestē admonemur, nulli rei creatæ animi affectu adharere, sed vti quidam sobriē, religiosē, ac rationabiliter illis quæ ad vitam transigendam nobis necessaria sunt: at nihilominus cor semper habere ab omnibus absolutum, vt solus Deus suo id sibi iure vendicet, nec ibi vnquam amor creaturæ cuiuscunque inordinatus, tanquam ignis alienus qui legiti- uina prohibetur, ardeat, ne eueniat nobis quod duobus illis filijs Aaron- lienum ignem in thuribulis, per quæ corda nostra significata sunt, offeren- bus, quos sicut nostis, ignis à Deo missus subito extinxit in terrorem & ex- monitionem mortalium omnium, ne quis vnquam cor suum deat creatu- ris, soli creatori dedicandum. Itaque quamdiu aliquid ex his quæ in mundo sunt, eo animi affectu retinemus, vt illud sine dolore voluntatis & rationis (Aliud enim est, si non nihil sensualitas obmurmuret, quæ semper iustitiam aduersus spiritum) relinquere non possimus, nondum perfectē cum beatis- simo Brunone mundum contempimus, qui etiam ipsa vita necessaria ad sibi interdixit, vt tenuem ac vilem habitum pro corporis indumento, modicum panem & aquam duntaxat sæpè in cibum ac potum acceperit, idē in- la horrida & immani solitudine, vbi si omnia ad victum & vestitum suppe- terent necessaria & accommodata, vel ipsa loci tamen & aeris asperitas, & rigor, & horridus aspectus, vbi sicut quidam ait, Horrifer Aquilonis stridor gelidas magna anni parte molitur niues, posset satis superq; ad corporis as- sictionem sufficere. O qualis est nostra vita, nostra pœnitentia, nostra opus, noster mundi contemptus, si cum reuerendissimi patris huius mundi contē- ptu & conuersatione comparetur.

Videamus nunc de altero, quod est perfecta ad Deum conuersio. Putent fratres charissimi, qui tam perfectē mundo valefecerant, qui nihil in mundo sibi retinuerant, alio quam ad Deum se transferre potuerit? Legimus quidem de Philosophis quibusdam, quod & ipsi omnia huius mundi abiecerint, sed idē vt possent vacare liberius sapientiæ, imò stultitiæ suæ. Non nouerant il- li Deum, nec promissam fidelibus beatitudinem perspectam vel sola fide ha- bebant: non ergo poterant se ad Deum totos conuertere, sed stulti facti sunt, & euauerunt in cogitationibus suis, seruiueruntq; creaturæ potius, quam creatori. At verò beatissimus pater Bruno certissima fide sciens esse Deum, sciens in cœlis repositam mercedem iustitiæ omnibus pijs, sicut totum se seuoauit ab hoc seculo nequam, ita totum se transtulit ad querendum, & mandandum, contemplan- dum, possidendum, fruendum Deum. Id verò nemo potest facere, nisi qui simul vitijs omnibus nuntium remittat. Ergo beatis- simus Bruno absque vllō dubio mundi vinculis primum contritus, deinde ad- uersum seipsum totus insurgens, crucifixit carnem cum concupiscentijs suis, & mortificauit membra sua, vitia & passiones malas omnes, & totum uacatē hominem, vt sicut prius gesserat imaginem terrestris Adæ, ita deinceps ge- reret cœlestis. Oportet enim vt in homine prius moriantur vitia omnia, quæ possit Deo coniungi. Hic si prosequi longius uelim, quam sublimiter beatus pater de vitijs & eorum autore diabolo, de seipso & carne triumphauerit, quantum in virtutibus indies profecerit, quomodo Deo ad quem se conuer- terat, totus semper inhaerit, & quam excellenter denique in Deum transf- forma-

formatus sit, nimum prolixus ero. Potest quisque horum aliquam inde cō-
iecturam capere, quod summus pontifex vocavit eum ad curiam suam: vtiq̄
non vocaturus, nisi certissima relatione didicisset, adeo eum in omni gratia
& virtute excreuisse, vt absque sui detrimento posset tuto versari in totius
orbis arce; id est, vrbe Romana, & suis consilijs toti Ecclesie non mediocri-
ter prodesse. Sed quid est fratres: quod Deus rursus voluit mundi tumulti-
bus implicari amicum suum, qui vti ipsi soli posset vacare, mundo profusus re-
nunciauerat? Vti que nobis patris nostri sanctitatem, prudentiam, sapientiam,
mortificationem, perfectionem indicare voluit, vt dum discimus etiam in
medijs periculis à prima conuersione eum minimè defecisse gaudeamus nos
sub tanti patris signis militare in religione Carthusiana, pudeatq̄ nos vinci
à vitijs, quando in cœnobio velut in portu ab omni mundi strepitu se iuncti
vuiuis, nec occasiones peccandi admodum nobis suppetunt, nisi eas ipsi ca-
ptate velimus. Est etiam hic quod imitari debeamus in hoc sanctissimo vi-
ro, est vnde & nobis plurimum displiceamus. Hortatur nos mirabilis eius
ad Deum conuersio, vt memores professionis nostræ, non iam nostris obse-
quamur desiderijs, non nostris ducamur voluntatibus, non nostris simus sen-
sibus & sensuum oblectamentis ac curiositate dediti: sed ad Deum extra quē
nunquam benè esse potest animæ rationali totos nos conuertamus, & synce-
ris cordibus liberis animis, non coacti sed vtronei faciamus eius volun-
tatem, odiamus omnem iniquitatem, mutuo nos diligamus, inuicem nos
verbis & factis adificemus, quæ pacis sunt sectemur, scandala nec præbeamus
alijs, nec ex alijs capiamus, non iudicemus alios temere, non nobis ipsis pla-
ceamus, aliorum bonis congratulemur, malis congemiscamus: denique sicut
filij Dei in hoc vnum vno omnes animo, pari studio, eadem sollicitudine in-
cumbamus, vt vita nostra sit vera ad Deum conuersio, auersio à peccatis & si
quispiam in nobis videtur in se habere aliquid ab his diuersum, eum cuncti
adiuuemus & prouocemus verbis, precibus, exemplis, vt id emendet. Sunt e-
nim in omni congregatione infirmi quidam, quos non oportet contemnere
sed commiserando suauiter portare, & omni studio beneuolentiæ ac frater-
næ charitatis allicere ad meliora maximè quando omnes vnus corporis
membra sumus, & vnum in cœlis patrem habemus, qui diligit cuncta quæ
fecit.

Sed ne sim lōgior, tertium nunc pauca pertractabo, quod est stabilis per-
seuerantia. Non est necess. fratres, vt vobis commemorem beatissimi patris
Brunonis perseuerantiam, quæ iam toti orbi nota est, quæ fecit vt numere-
tur inter filios Dei, & ab omnibus sanctus colatur. Perseuerant autem, vt
partem iam dixi, non modo sicut complures fecerunt sancti intra cœnobij
septem inclusus, sed etiam in multis & magnis periculis, in oblati ipsi hono-
ribus & dignitatibus, idq̄ genus alijs multis. Rara autem est fratres, qui in ta-
libus perseueret. O quam multi in eiusmodi occasiōibus miserè perierunt.
Nobiscum benè agitur, si vel in cœnobio & cellis seruare possimus animas
nostras, & perseuerare vsque in finem. Tamen perseueremus, & si millies la-
bi nos contigerit, ab ipso lapsu mox resurgamus. Non fraudabitur perseue-
rantia corona, quisquis etiam post multiplices lapsus tandem vicerit. Quosdā
permittit Deus subinde labi, vt pessimo præsumptionis spiritu non elidā-

Perseueran-
tia quali o-
pus.

Labi in vitia
cur Deus
quosdam
permittit.

Ecce 3 tur

W. VI
13

cur, quo multi funditus subuersi sunt, qui pro magnis habebantur. Sed est labimur vt homines, non simus obstinati in malo vt dæmones. Sæpè milites illi maiorem reportant gloriam, qui in bello crebra accipiunt vulnera & cæmen non penitus fugiunt, è pugna, sed semper animum viresq; recipiunt, quam qui non vulnerantur vnquam, sed frigidè decertant.

Psal. 90.

Surgendum
quoniam sit
ex lapsu vi-
tiorum.
1. Cor. 10.

Iacob 4.
1. Pet 5.
1. Cor. 4.

Matt. 25.

Perseueremus igitur & vt perseuerare possimus, non nostris fidamus vi-ribus, sed in adiutorio altissimi habitemus. Ab illo est bona voluntas nostra, qua bene inchoamus: ab illo est fortitudo nostra, qua magis ac magis progredimur, ab illo denique est perseuerantia nostra, qua ad finem vsq; viriamur perstamus. Qui lapsus est, certus de diuina misericordia iam resurgat: & si plus quam milies relapsus fuerit, non maneat prostratus, sed rursus resurgat, semperq; in finem vsque pugnet contra seipsum & instabilitatem suam, qui vero *si tu videat ne cadat*. i. sit humilis, lapsis non insultet, sed condoleat, meminerit se hominem esse, qui possit faciliè excidere, nisi seruetur gratia & benignitate Domini Iesu qui *superbis resistit, & humilibus dat gratiam*. Nulli sanè ita perniciosum est homini religioso, vt cæca præsumptio & nimia sui præfidentia. Quid quæso habes ô frater quod non accepisti? Si autem accepisti, cur tibi tribus quod tuum non est? cur non magis times, ne ob tuam superbiam tibi auferatur quod habes, & alteri quem tu fortassis modo tuquam infirmum participandis, detur? Hæc dixerim vt caueamus animi elationem, quæ sæpè etiam bonis hominibus sub quadâ Zeli & iustitiæ specie subrept, atque vitam non multos penitus euertat. Ab hac peste tutus est, qui cum S. patre Brunone in perfecto mundi ac sui ipsius contemptu, & stabili sui ad Deum conuersione perseuerat vsque in finem. Sed quid fratres charissimi, quid gloriæ, quid beatitudinis, quid dignitatis credimus obtinuisse sanctissimum patrem nostrum Brunonem in cælis? quando post tam felicem perseuerantiam, post deuictos hostes omnes, post confectum vitæ huius curriculum, solutis corporis vinculis, felicissima anima eius ad cælos migravit? Quis dubitet summa cum benignitate occurrissè illi Dominum Iesum cum innumeris angelorum & sanctorum agminibus, dixissè què illi quod tam supra thematis loco recitaueram. *Euge serue bone & fidelis &c. intra in gaudium Domini tui?* Quis capiat gloriam illi animæ purissimæ ac sanctissimæ a Deo collatam? An verò dubitare quis potest inter præcipuos ecclesiæ Hierosalem ciues receptum esse, hunc virum sanctissimum, qui tam sublimem egit vitam in terris, & tot animas Christo lucrificet, hodiequè lucrificat? Obsecro fratres mei, imitatores simus patris beatissimi, vt & ipsi cû aderit extremum vitæ punctum, audiamus à Domino singuli: *Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui:* quod nobis præstet meritis Sancti

Brunonis sanctorum omnium splendor & gloria
Iesus Christus in secula benedictus,
Amen.

